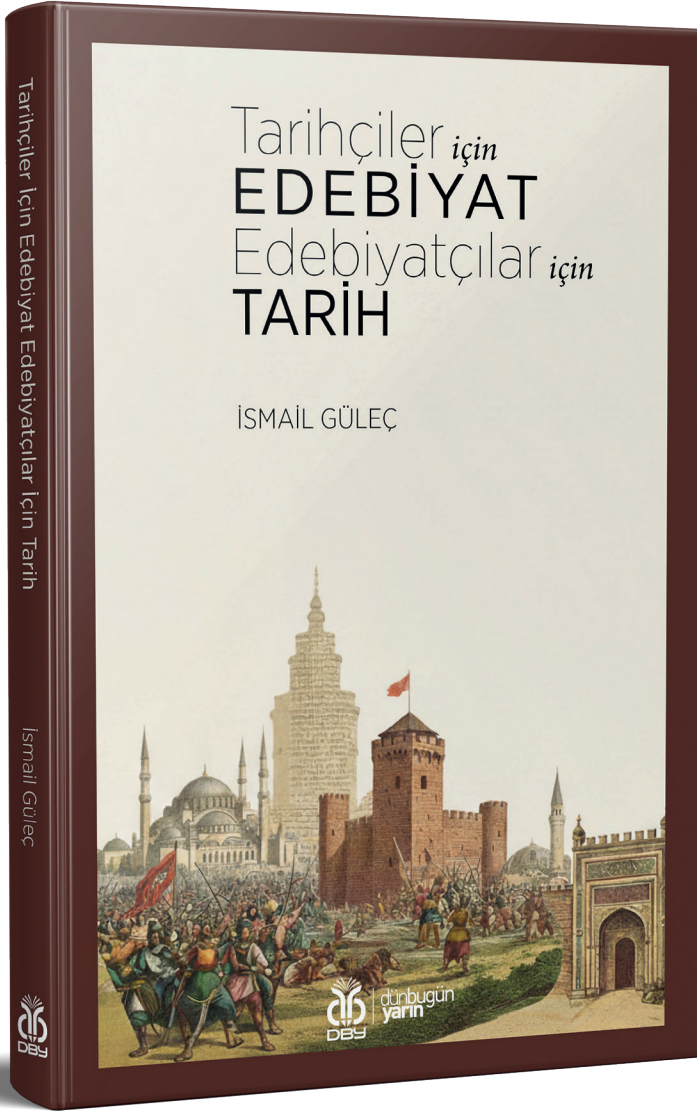

Tarihçiler *için*
EDEBİYAT
Edebiyatçılar *için*
TARİH

İSMAİL GÜLEÇ

dün bugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2025, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 470

Araştırma-İnceleme: 46

ISBN 978-625-5905-38-3

Sertifika No: 52315

1. Baskı: İstanbul, 2025

Yazar: İsmail Güleç

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Kapak/Mizanpaj: DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Birlik Fotokopi Baskı Ozalit ve Gıda San. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 52846)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Tarihçiler İçin Edebiyat Edebiyatçılar İçin Tarih

/ Yazar: Prof. Dr. İsmail Güleç (1970-)

İstanbul: DBY Yayınları, 2025.

206 s. ; 13,5 x 21,0 cm (DBY Yayınları ; No. 470) ___ Dizin var.

ISBN 978-625-5905-38-3

1- Edebiyat 2- Tarih 3- Kültür

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Önsöz..... 7

GİRİŞ

Tarihçiler İçin Edebiyat Bilgisi Gerekli midir?.....	11
Bir Tarihçi İçin Edebiyat Neden Önemlidir?.....	13
Tarih Kitabı Yazmak	17
Tarihçiler İçin Gerekli Olan Edebiyat Bilgisi.....	19
Mezar Taşları ve Tarih Düşürme	23
Tarihi Öğrenmek İçin Ne Tür Kitaplar Okunmalı?	26
Metin Neşri ve İmla Meselesi	28

SULTANLARA DAİR

<i>Kılıç Yetmez, Kalem de Olmalı!</i> Cem Sultan İle II. Bayezid	
Arasındaki Söz Düellosu.....	35
Yavuz'un Küpesi Meselesi.....	39
<i>Hangi Şiir Daha İncitici?</i> Kanûnî ve Şah Tahmasb'ın Şiir	
Meydanındaki Savaşı.....	42
Babasından Affını Şiirle İsteyen Şehzade	48
Bir Osmanlı Padişahı Ne Okur, Neyi Merak Ederdi?.....	57
Her Devrin Hastalığı: Kaht-ı Ricâl Yahut Adam Kıtlığı.....	63
Bir Kadem-i Şerif Öyküsü.....	67
Başka Olur Sultanların Muâşakası	71

DEVLET ADAMLARINA DAİR

Sürûrî'ye Göre İdeal Bir Sultan Nasıl Olmalı?.....	77
Devlet Adamında Olması Gereken Kırk Özellik	89
Sultanın İdamına Üzüldüğü Şair: Tâcîzâde Câfer Çelebi	93
İki İbrahim, İki Put	103
Şeyhülislamın Duası.....	108
Şiirle Te'dip Etmek.....	112
Koca Murat Reis Kim?	117

MÜDERRİSLERE VE KADILARA DAİR

Bir Müderrisin Şikayetnamesi.....	129
Bir Genç Neden Kadı Olmak İster?	133
İznik Medresesinin İlmî Cazibesine Kapılan Bir Acem Şairi.....	138

KAHRAMANLARIMIZA DAİR

Deliler Gerçekten Deli mi?	147
Huuu Delûlar Hu!	153
Başını Vermeyen Şehit Hikâyesinin Kaynağı	156
Bir Müderris 17. Yüzyılda Neden Gazânâme Yazar?.....	163

MÜTEFERRİK

Bir Gün Ola Açıla Baht-ı Siyâhım Der Budin	173
Yazıcıoğlu Gelibolulular İçin Neden Dua Etti?.....	179
Mehmet Akif "Bedr'in Aslanları" İle Ne Demek İstedi?	185
İşgal Altındaki İstanbul'u Bir Edebiyatçıdan Daha İyi Kim Anlatabilir?	190
Kaynaklar	197
Dizin	201

Önsöz

Öğrenciliğimde daha çok tarih ve edebiyat bölümü hocalarının geldiği Enderun Kitabevi'nde çıraklık yapmıştım. Hocaların sohbetlerinin etkisiyle Tarih bölümünden dersler almıştım. Prof. Dr. Mübahat Küçüköğlü, Prof. Dr. Mehmet İpşirli, Prof. Dr. Abdülkerim Özaydın hocalardan dersler aldım. Son sınıfa geldiğimde ise Eski Türk Edebiyatı ile Tarih arasında gidip geliyordum. Değerli hocam Prof. Dr. İsmail Erünsal'a olan hayranlığım beni Eski Türk Edebiyatına yöneltti. Eski Türk Edebiyatını tercih etmemin bir diğer nedeni aynı zamanda tarih ile olan ilgimin devam edecek olmasıydı.

Bu kitabın hazırlanma süreci on sene önce Sakarya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde lisansüstü öğrencilere verilen seminer dersi ile başladı. Bölüm başkanı Prof. Dr. Arif Bilgin'in davetiyle katıldığım seminer için konu ararken aklıma tarihçilerin edebiyat ile olan ilgisini sorgulamak geldi. O seminer bu kitabın başlangıcı oldu. Seminerde anlattıklarımı daha sonra bir makale olarak neşrettim. Böylece konuyla ilgili ilk yazıyı da yazmış oldum.

Kitaplaşmaya giden yolda ikinci adım Halil Solak'ın benden *Makas* dergisinde yazmamı teklif etmesi ile atıldı. Halil Solak'tan görevi devralan Munise Şimşek ile de süreç devam etti. Munise Şimşek'in *Derin Tarih Dergisi*'ne geçmesi ile ben de bu dergiye geçmiş oldum ve yazmaya orada devam ettim. Halil Solak tarihe edebiyat zaviyesinden ba-

kan yazılar yazmama, Munise Şimşek de bu yazıların devamına vesile oldu. İkisine de müteşekkirim.

Zaman içinde muhtelif mecralarda konu ile ilgili yazdığım yazılar bir kitap olacak sayıya ulaşınca kitaplaştırma arzusu doğdu. Farklı zamanlarda farklı mecralarda konu ile ilgili yayınlanan makaleleri, denemeleri bir araya getirdim ve yeniden okuyarak kimi çıkartmalar, eklemeler ve düzeltmeler yaparak son hâlini verdim. Makalelerin büyük bir kısmı deneme üslubunda popüler dergilerde yayınlandığı için dipnot verme konusunda yararlandığım isim ve kaynakları zikretmekle yetindim. Genel bilgiler için ise yararlandığım kaynak *TDV İslam Ansiklopedisi* oldu.

Kitabın ilk bölümü kitabın yazılış amacının olduğu yer. Tarihçiler için edebiyat öğrenmenin ne kadar elzem olduğunu göstermeye çalıştım. Daha sonra gelen bölümler sadece tarihçiler için edebiyatın değil, aynı zamanda edebiyatçılar için de tarihin ne kadar önemli olduğunu gösteren yazılardan oluşuyor. Dolayısıyla hem tarihçiler için edebiyat hem de edebiyatçılar için tarih bilgisinden bahsetmiş olduk.

Bu kitapta tarihçilerin edebiyat, edebiyatçıların tarih bilmeleri gerektiğini söylerken üniversitelerimizin kahir ekseriyetinin ilgili bölümlerinde edebiyata ve tarihe dair dersler olmadığını da üzülmeliyim. Bu kitap konunun gündeme alınmasına ve tartışılmasına en azından bir bölümde ilgili derslerin müfredata konulmasına vesile olursa çok sevineceğim.

Bu kitabın ortaya çıkmasında katkısı olan Prof. Dr. Arif Bilgin, Halil Solak ve Munise Şimşek'e teşekkür etmek benim için ifâsından zevk aldığım bir vazifedir. Metni tashih eden Eyyub Bostancı ve İrem Uğurlu'ya, kitabı güzel bir şekilde hazırlayıp okura ulaştıran DBY Yayınları'na ve İrfan Güngörür'e teşekkür ederim.

Bu kitabı özellikle edebiyat ve tarih bölümü öğrencilerini düşünerek kaleme aldım. İstifade edilmesi ve çalışmalarında yardımcı olması ise en büyük dileğim.

İsmail Güleç
Serdivan, 2025

Kaynaklar

- Abdüllatif Çelebi Latifi. *Tezkiretü'ş-şuara ve tabsıratü'n-nuzama: (inceleme-metin)*. haz. Rıdvan Canım. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi, 2000.
- Akyavaş, Beynun. *Seni Seven Neylesün*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1995.
- Ali Şir Nevâî. *Nesâyimü'l-Mahabbe*, Haz. Kemal Eraslan, İstanbul: İÜ Edebiyat Fakültesi Yay., 1979.
- Artun, Erman. *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*. İstanbul: Kitabevi, 2008.
- Âşık Çelebi. *Meşairü'ş-Şuara: İnceleme-Metin*. Haz. Filiz Kılıç. İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 2010.
- Banarlı, Nihad Sami. *Tarih ve Tasavvuf Sohbetleri*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat, 1984.
- Beydilli, Kemal. "Mustafa III" *TDV İslam Ansiklopedisi* 31. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2020, s. 280-283.
- Bozkurt, Nebi. "Kadem-i Şerif" *TDV İslam Ansiklopedisi* 24. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2001, s. 367-368.
- Çavuşoğlu, Mehmed. "Kaside", *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II Divan Şiiri*, S. 415-416-417, (Temmuz-Ağustos-Eylül 1986) ss. 17-76.
- Çavuşoğlu, Mehmed. "Şehzade Mustafa Mersiyeleri." *İÜEF Tarih Enstitüsü Dergisi: Prof. Dr. Tayyib Gökbilgin Hatıra Sayısı*, S. 12 (1982), s. 683-686.
- Çınarlı, Mehmet Nuri. "Söz Meydanında İki Hükümdar: Kanûnî Sultan Süleyman ve Şah Tahmasb'in Müşâ'aresi" *Tarih Okulu Dergisi (TOD)* 8/XXIII (Eylül 2015), ss. 187-210.
- Doğan, Muhammet Nur. *Şeyhülislam Esad Efendi ve Divanının Tenkitli Metni*. Ankara : Milli Eğitim Bakanlığı, 1997.

- Dürüst, Kâmil. “Rodos ve Murat Reis Şehitliği” *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, XI/1 (1982) s. 33-39.
- Ebu Muhammed el-Makdisî. *Türk Memlüklerinin Faziletleri*. Çev. Ramazan Şeşen. İstanbul: Yeditepe Yayınları, 2019.
- Ebü'l-Hasen Ahmed b. Yahyâ b. Câbir, *ENSÂBÜ'L-EŞRÂF İslam Tarihinde Öncü Şahsiyetler I*, çev. Mehmet Akbaş, Musa K. Yılmaz. İstanbul: YEK Başkanlığı Yayınları, 2020.
- Emecen, Feridun. *XVI. Asırda Manisa Kazası*, Ankara: TTK, 1989.
- Emecen, Feridun M. *Kanûnî Sultan Süleyman ve zamanı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2022.
- Emecen, Feridun M. *Zamanın İskenderi şarkın fatihi Yavuz Sultan Selim*. İstanbul: Yitik Hazine Yayınları, 2010.
- Ertaş, Yaşar (2016). XV. Yüzyıl Eğitim ve Bilim Çalışmaları Bağlamında Akkoyunlu Medreseleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Erünsal, İsmail. *Fatih'in Entelektüel Portresi Merakları, Kitapları ve Kütüphaneleri*, İstanbul: Timaş Tarih, 2023.
- Erünsal, İsmail. *The life and works of Tacizade Câfer Celebi with a critical edition of Divan*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1983.
- Esrar Dede, *Tezkire-i Şuarâ-yı Mevlevîye*, haz. İlhan Genç, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, I-VI. İstanbul 1314-18; VII-X, İstanbul 1928-38.
- Feridüddin Attar, *Tezkiretü'l-Evliya II*, ter. Süleyman Uludağ, İstanbul: Mavi Yayıncılık, 2002.
- Fevrî. *Ahlâk-ı Mehmed Paşa Şairin Gözüyle Bir Devlet Adamı Portresi*. Haz. Murat Karavelioğlu. İstanbul: Gece Akademî, 2019.
- Gönel, Hüseyin. “Yıkılıpdur bu cihân ve altı nazire” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* VI/28 (2013), s. 118-128.
- Güleç, İsmail “Ozanköy Camii Mezarlarından Mesut Ağa'nın Mezar Taşı” *Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 1 (2017/1), 105-106.
- Güleç, İsmail. *Kaside-i Masnua yahut Şehzade Mustafa Methiyesi*. İstanbul: Kitabevi, 2013.
- Hucvirî, *Keşfü'l-Mahcûb*, Haz. S. Uludağ, İstanbul: Dergah Yay., 1982.
- İbrahim Peçevî. *Peçevî Tarihi*. haz. Bekir Sıtkı Baykal. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.
- İbrahim Tennûrî, *Gülzâr-ı Manevî*, haz. Mustafa Demirel, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2005.

- İlyas b. İlyas Sücaeddin Niyazi, *Mansur-name: Hallâc-ı Mansur'un Manzum Menakıbnamesi*; haz. Mustafa Tatçı, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1994.
- İnal, İbnülemin Mahmud Kemal *Mukaddime, Şeyhülislam Yahyâ Efendi Divanı*. İstanbul: Matbaa-ı Amire Külliyyat-ı Asâr-ı Müfide Kütüphanesi, 1334.
- İsmail Hakkı Bursevî. *Rûhü'l-Mesnevî*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2004.
- Kayaokay, İlyas. *Peçevî Tarihi'nde Bahsedilen “Başını Vermeyen Şehit”in Kayıp Kaynağı Kadı Ali'nin Sergüzeştname'si (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*. İstanbul: Dünbugünların Yayınevi, 2022.
- Kesik, Beyhan. “Kanûnî'nin Tahmasb'ın Gazeline Cevabı” *SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science*. II/2 (Mart 2015), s. 203-210.
- Kınalı-zade Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuara*. haz. İbrahim Kutluk. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1978.
- Koç, Mustafa. *Baleybelen Muhyî-i Gülşenî İlk Yapma Dil*, İstanbul: Klasik, 2005.
- Köprülü, Fuad (2004). *Saz Şairleri I-V*. Ankara: Akçağ Yay., 172.
- Lenger, Türkay. İngiliz Edebiyatında Şehzade Mustafa Hakkında Piyesler, Bitirme tezi. İÜ Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı, 1958.
- Lokmanî Dede, *Menâkıb-ı Mevlâna*, haz. Halil Ersoy, Ankara: TDK, 2001.
- Massignon, Louis. *La Passion de Hallaj Martyr Mystique de l'İslam-İslam'ın Mistik Şehidi Hallâc-ı Mansûr'un Çilesi*, çev. İsmet Birkan, Ankara: Ardıç Yay., 2006.
- Mevlâna Ali Efendi Gurtî, *Gazanâme*. Haz. Murat Karavelioğlu, Ahmet Çolak. İstanbul: DBY Yayınları, 2023.
- Onay, Ahmet Talat. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*. Haz. Cemal Kurnaz, Ankara: TDV. 1992.
- Özcan, Abdülkadir “Deli”, *İslam Ansiklopedisi* 9, İstanbul: TDV, 1992, s. 132-135.
- Öztürk, Uğur. *Osmanlı Dünyasında Himaye iktisadları ve Yazılı Kültür Sultan III. Murad Devri (1574-1595)*. İstanbul: Dergah, 2024.
- Öztürk, Yaşar Nuri. *Hallâc-ı Mansûr ve Eseri Kitâbü'l-Tavâsîn*, İstanbul: [y. y.], 1976.
- Pala, İskender. *Şiirin Sultanları*. İstanbul: Divan Edebiyatı Vakfı, 2010.
- Saraç, Yekta. *Klasik Edebiyat Bilgisi-Belâgat*, 2. Baskı, İstanbul: Bilimevi, 2001.
- Sefercioğlu, Necad “Divan şiirinde tarak ve ayna”, *Saç Kitabı*, Ed. Emine Gürsoy Naskali, İstanbul 2004.
- Seyyid Murat Reis Murâdî. *Barbaros Hayreddin Paşa'nın hatıraları*. haz. M. Ertağrul Düzdağ. İstanbul : Tercüman Gazetesi, [t.y.].
- Şentürk, Ahmet Atilla. *Yahyâ Beğ'in Şehzade Mustafa Mersiyesi yahut Kanûnî Hicvîyesi*. İstanbul: Enderun Kitabevi, 1998.

- Tatçı, Mustafa Yunus Emre Divanı II Tenkitli Metin, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Tavukçu, Orhan Kemal. *Halîlî and His Fûrkat-nâme*. Harvard University Press, 2008.
- Tekin, Gönül Alpay “Mevlana-Yunus Emre ve Ahmed-i Dâî’deki Musiki Aletleri ile İlgili Semboller Üzerine Düşünceler”, *Journal of Turkish Studies: Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Orhan Şaik Gökyay Armağanı II, 7 (1983), s. 439-451.
- Tekin, Gönül Alpay *Ahmed-i Dâî ve Çengnâme’si = Ahmed-i Dai and His Çeng-name, Giriş, Tenkitli Değerlendirme, Dizin, Tıpkıbasım*, Cambridge: Harvard University, 1973.
- Tımaşvarî İbrahim Naimeddin Efendi. *Hadikatü’ş-Şühadâi’s-Serhad*. Yay. Haz. Mehmet Karataş, Mehmet Ali Yaşar. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2019.
- Tımaşvarî İbrahim Naimeddin Efendi. *Hadikatü’ş-Şühadâi’s-Serhad*. Yay. Haz. Mehmet Karataş, Mehmet Ali Yaşar. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2019.
- Turan, Şerafettin. “Bayezid, Şehzade” *TDV İslam Ansiklopedisi* 5. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992, s. 230-231.
- Turan, Şerafettin (2006). “Mustafa Çelebi” *TDV İslam Ansiklopedisi* 31. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, s. 290-292.
- Uluçay, M. Çağatay. *Sancaktan Saraya-Seçme Yazılar*, haz. M. Sabri Koz, Haşim Şahin, İstanbul: YKY, 2012.
- Uludağ, Süleyman “Hallâc-ı Mansur”, *İslam Ansiklopedisi* 15, İstanbul: TDV, 1997, s. 377-381.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (2012). *Osmanlı Hanedanı Üzerine Seçme İncelemeler-Seçme Makaleler* 2. İstanbul: YKY.
- Ünaydın, Ruşen Eşref. *Ayrılıklar*: 1334-1336. İstanbul: Orhaniye Matbaası, 1339.
- Yavuz Ünal. “Rukâne b. Abdüyezid” *TDV İslam Ansiklopedisi* 35. İstanbul: TDV, 2008.
- Yazıcıoğlu Mehmed Efendi. *Muhammediye*, Haz. Amil Çelebioğlu. İstanbul: MEB, 1996.
- Yunus Emre, *Risâletü’n-Nushiyye III*, haz Mustafa Tatçı, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

Dizin

100 Soruda Milli Mücadele 26

A

- A. Atilla Şentürk 20, 21
- Abdülkadir Geylanî 62
- Abdülvahhab Efendi 135
- Abdürrahim Abdi Paşa 23
- Acâibü’l-Mahlûkât* 62
- Âdil, Şah Tahmasb 42
- Afife Sultan 72, 73, 74
- ağa çırağı 148
- Ağazâde Şeyh Mehmed Efendi 181
- Ahdî 106
- Ahî Devle 182
- Ahlak-ı Mehmed* 89
- Ahmedî 19
- Ahmed-i Hâs 182, 183
- Ahmet Arif Hikmet 108
- Ahmet Hamdi Tanpınar 27
- Ahmet Paşa 36, 78, 105, 131
- Ahmet Yaşar Ocak 12, 19, 153
- Ahmet Yüksel Özemre 27
- Âlem-i İslam Yazıları* 27

Ali Satan 26

- Arı Kovanına Çomak Sokmak* 12
- Armutlu 122
- Armıtlı, Saz şairi 120, 121, 123
- Armıtlı, Saz şairi 119
- Âsaf Hâlet Çelebi 103
- Âşık Çelebi 14, 20, 36, 97, 100, 105, 106, 130, 131, 132, 135
- Âşık Gazi Hasan 174, 176
- Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı* 119
- Atebetü’l-Hakayık* 15
- Ayrılıklar*, Ruşen Eşref 190
- Aziz Mahmut Hüdâî 69

B

- Babaîlik 15
- Baharistan şerhi 61
- Bahrü’l-Maârif* 77
- Bâkî 112, 116
- Balaban Paşa Medresesi 181
- Barbaros Hayreddin Paşa’nın Hatıraları* 118
- Başını Vermeyen Şehit* 158

- Battal Gazi 161
Battalnâme 15
 Bayezid, Şehzade 54
 Belâzûrî 166, 167, 169
 Beşir Ayvazoğlu 27
Beş Şehir 27
 Beynun Akyavaş 71
 Bezzaz Mustafa 139
Bir Ömür Nasıl Yaşanır 26
 Bolulu Emîrî 59
Bostan 59
 Bostanzâde Yahyâ Efendi 115
 Bursalı Mehmet Tahir 23
Buyruk 12
Bütün Yönleriyle Osmanlı Adâb-ı Osmânî 27

C

- Câfer-i Bermekî 97
 Câfer-i Tayyar 187
 Canbulat Bey 156, 157, 158
 Cem Sultan 35, 36, 37, 38
 Cengiz Aytmatov 27
 Cevdet 13
 Cihangir, III. Mustafa 65
 Cornell Fleischer 14
 Çağatay Uluçay 27
Çeviri Yazı Kılavuzu 30
 Çırpanlı, Saz şairi 123, 124
 Çırpanlı, Saz şairi 119

D

- Dâî Ahmed Efendi 181
Danışmendnâme 15
Dâstân-ı Kesik Baş 162
 Derviş Bâyezid 183

- Dîvânu Lügati't-Türk* 15
 Dukakinzâde 95, 96
 Dürzilik 61

E

- Ensâbu'l-Eşrâf* 166
 Erdoğan Merçil 15
 Erhan Afyoncu 26, 39
 Erman Artun 119
 Erol Güngör 27
 Erol Özbilgen 27
 Ertuğrul Düzağ 118
 Evliya Çelebi 68, 69, 158
Evliya Çelebi Seyahatnâmesi 13, 129
 Eyüp Sultan 67, 70

F

- Fâti Sultan Mehmed 15, 16, 17, 35, 36, 48, 147, 151, 155, 190
 Feridun Emecen 39
 Feridun Fazıl Tülbentçi 26
 Fevrî 89, 92
 Figânî 103, 105, 106, 107
 Fikrî Çelebi 105, 106
 Firdevsî-i Rumî 19
 Fuad Köprülü 11, 19, 119
Fürkatnâme 138, 139

G

- Garibnâme* 15
Gazanâme 163
 Geda Muslu 119
 Gelibolu 179, 180, 181, 182, 183, 184
 Gelibolulu Âlî 13, 14, 19, 58, 59, 79, 106, 144

- Gelibolulu Muslihuddin Surûrî 181
 Gelibolulu Muslihuddin Sürûrî 40, 41, 77, 78, 79, 80, 88
Gençlere Hayat Bilgisi 26
Gülîstan 59

H

- Hadâiku's-Sihr fî Dakâiki's-Şi'r* 77
Hadikâtü's-Şühedâi's-Serhad 175
 Halac Ahmed 182
 Halîfî 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144
 Halil İnalçık 11, 12, 19, 39
 Halîmî Çelebi 95
 Haluk Dursun 26, 27
Hamzanâme 12
 Harun Reşid 97
Hasbağçede Ays u Tarâb 12
 Hâverî 135, 136
 Haydar 35
 Haydar-ı Hâfî 183, 184
Herkes İçin Kısa Osmanlı Tarihi 26
 Hırka-ı Saâdet Dairesi 67
 Hoca Sâdeddin Efendi 20, 58
 Hurşit Çavuş 189
 Hünkârî Yusuf Ağa 174
 Hürrem Sultan 50, 56, 72, 73
Hüsrev ü Şirin 15
Hız. Ali hikâyeleri 15

I

- I. Abdülhamid 67
 II. Abdülhamid 67, 71
 II. Bayezid 19, 35, 36, 41, 48, 93, 94, 130
 III. Ahmed 63
 III. Murad 57, 58, 61, 62, 194

- III. Mustafa 21, 63, 64, 65, 67
 III. Osman 63
 II. Mustafa 174
 II. Selim 56
 I. Mustafa 114
 IV. Mehmed 72
 IV. Murad 114, 116
 İbn Kemal 108
 İbnülemin Mahmud Kemal İnal 14, 112, 113, 115, 189
 İbrahim Efendi, Tımsıvarlı 174
 İdrîs-i Bitlisî 95
 İlber Ortaylı 26
İlk Müslüman Türk Devletleri 27
 İlyas Kayaokay 159
 İmru'ül-Kays 165
İskendernâme 19
 İskender Pala 73
 İskender Paşa 95, 97, 157

K

- Kadı Nurullah Efendi 135
 Kandî 35
 Kanûnî 15, 21, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 72, 73, 78, 79, 85, 89, 105
Kanûnî Hicviyesi 20
 Kanûnî Sultan Süleyman 43, 52, 77, 104, 117
 Kaptan Gazi Mehmed Paşa 181
 Karaca Bey 182
Kara Cehennem Cengi 118
Kaside-i Bürde 59
 Kaside-i Masnû'a 78
 Kayıtbay, Memlûk Sultanı 67, 68, 69
 Kemal Paşazade 14, 108

Kemalpaşazâde 20
 Kemal Tahir 26
 Kemankeş Ali Paşa 113, 114, 115, 116
 Kınalızâde Hasan Çelebi 106, 135
 Kirdeci Ali 162
 Koca Ragıp Paşa 64, 65, 66
 Kubbetü's-Sahra 67
 Kul Çulha, Saz şairi 119
 Kul Mustafa 124, 125, 162
 Kutb Ömer Efendi 181

L

Lâle Devri 63
 La'li 35
 Latifi 36, 136
 Lütüfî 13

M

Mahmut Ağa 21
 Makbul İbrahim Paşa 85, 104, 107
 Meâlî 130, 131, 132
 Mehmet Niyazi Özdemir 26
 Mehmet Zeki Pakalın 13
 Menâkıb-ı Kudsiyye 12, 15
 Mesnevi 15, 59
 Mesut Ağa 23, 25
 Metin Tenkid 30
 Mevlâna Ali Efendi Gurtî 163
 Mevlana Necmî 97
 Mihaliç Hatib Medresesi 181
 Mıhrîşah Sultan 63
 Mimar Sinan 73, 89
 Mitat Enç 27
 Mithat Sertoğlu 27
 Molla Zeynüddin Arab 183
 Muhammediyye 179

Muhammet Nur Doğan 109
 Muhibbî 42
 Muhyiddin Cürcânî 56
 Murâdî 59
 Murat Karavelioğlu 89
 Murat Sertoğlu 26
 Mustafa Âli Efendi 181
 Mustafa Feyzi Efendi 181
 Mustafa Necati Sepetçioğlu 26

N

Nâbî 116
 Nâimâ 13
 Nakş-ı kadem-i saâdet 67
 Nebî Cami Medresesi 140
 Nergisi 20
 Nezih Uzel 39
 Nihânî, kadı ve şair 136, 137
 Nihat Sami Banarlı 158
 Nizamü'l-Mülk 79
 Nûshatü's-Selâtin 79

O

Oğuz Ali, Saz şairi 119
 Orhan Kemal Tavukçu 159
 Osman Bey 47
 Osmanlı Coğrafyasına Yolculuk 27
 Osmanlı İmparatorluğu'nda Aydın ve
 Bürokrat Tarihçi Mustafa Âli 14
 Osmanlı Müellifleri 23
 Osmanlı Şiiri Kılavuzu 21
 Ömer Seyfettin 158, 159

P

Patrona Halil 63

Peçevî 13, 104, 105, 158, 159, 162
 Pirî Mehmet Paşa 95, 96
 Piri Reis 117, 118

R

Rafizilik 61
 Râşit 20
 Reşidüddin Vatvat 77
 Revnakzâde Mehmet Efendi 135
 Riyâzî 106
 Rukâne 167, 168, 169
 Rüstem, Zaloğlu 21

S

Sa'dî-i Cem 35
 Safayî 20
 Sahn-ı Seman 129, 132
 Salahattin Polat 30
 Sâlim 20
 Saltuknâme 12
 Yıldırım Bayezit Şehzadesi 183
 Şehzade Mustafa 20, 35, 40, 48, 77,
 78, 79, 80, 88
 Şeyh Hamdullah 93
 Şeyh Safa Medresesi 140
 Şeyh Şücâ' 58
 Şeyhülislam Esad Efendi 108
 Şeyhülislam İshak Efendi 108
 Şeyhülislam Yahyâ Efendi 14, 16,
 112, 114, 115, 116, 189

T

Tâcizâde Câfer Çelebi 93, 94
 Tacu Hatun 95
 Taha Kılınç 27

Samiha Ayverdi 27
 Saz Şairleri 119
 Sehâyî 35
 Sekbanbaşı Balyemez Osman Ağa 95
 Seni Seven Neylesün 71
 Seydi Ali Reis 117
 Sırr-ı Cânân 183
 Sinan Paşa 181, 182
 Siyâsetnâme 79
 Süfi ve Patron 12
 Sultan Abdülmecid 67
 Suphi-Şâkir Tarihi 13
 Süleymaniye'de Bayram Sabahı 190
 Şah Cihangir 39
 Şâhidî 35
 Şah İsmail 39, 42, 43, 94, 95
 Şah Tahmasb 42, 43, 44, 46, 47
 Şehzade Bayezid 48, 49
 Şehzade Cihangir 50
 Şehzade Mehmed
 Tarık Buğra 26
 Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü 13
 Târih-i Ebu'l-Feth 20
 Tarihsel eleştiri 15
 Tarih Sohbetleri 27
 Tarih ve Tasavvuf Sohbetleri 158
 Taşköprülüzade 135
 Taşlıcalı Yahya 20
 Tat Ahmed 182
 Tenkitli Neşir Kılavuzu 30
 Tevfik, şair 25
 Turgut Reis 117, 118
 Tursun Bey 13
 Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar 11

Türkiye Selçuklularında Meslekler 15
Türkler 27

U

Ubeydî, şair 135

V

Vefâî, IV. Mehmet'in mahlası 73
Vehhâbî, şair 135
Velâyetname 12
Veysî 20

Y

Yansıtmacılık kuramı 14
Yavuz Bahadıroğlu 26
Yavuz Sultan Selim 39, 40, 42, 48,
93, 94, 95, 101, 102
Yazıcıoğlu' 184

Z

Zeynûlarab 181
zobu 148

Tarihçiler için EDEBİYAT Edebiyatçılar için TARİH

Bir tarihçi için edebiyat bilgisi iki bakımdan elzemdir. İlki münşiyâne üslupta yazılmış tarih kitaplarını okuyabilmek. Diğer edebi metinlerden arşiv vesikası ve tarihi belge gibi yaklaşıp istifade edebilmek.

Klasik dönem Osmanlı tarihçilerinin yararlandığı kaynakların başında menakıpnâmeler veya menakıpnâmelerden yararlanılarak hazırlanmış kitaplar gelir. İlk tarih kitabımız *Âşıkpaşazâde Tarihi*'nin kaynakları arasında menakıpnâmeler olduğu bilinir. Edebiyatımızda konusunu çıkılan bir sefer ve yapılan bir savaştan alan gazânâme, fetihnâme ve zafernâme olarak da adlandırılan gazavatnâmeler kaside veya mesnevi biçiminde kaleme alınan edebî metinlerdir. 16. asra kadar yetişen tarihçiler aynı zamanda edip olup yazdıkları tarih kitapları bir edebi metin gibi bir üslubu vardır.

16. asırdan sonra yazılan tarih kitaplarının dili ve üslubunu anlamak da edebiyat bilgisi gerektirir. Sultanlara sunulan metinlerin dilinin de sultanlara yaraşır bir şekilde olmasına dikkat edilmesinden daha doğal ne olabilir. Bu dönemden sonra yazılan metinlerin neredeyse tamamının üslubu ağıdalı bir dille yazılmıştır. Şiir gibi yazılan metinlerin anlaşılması şiirden daha zordur ve ciddi belagat bilgisi ister.

Bu kitap, yazarın muhtelif dönemlerde ve muhtelif mecralarda yazdığı tarihçiler için edebiyat bilmenin ve edebiyatçılar için tarih bilgisinin önemine dikkat çeken yazılardan oluşmaktadır.

ISBN 978-625-5905-38-3

9 786255 905383

